

Notitie onderwijsbeleid Weert 2019

Onderdeel van preventief jeugdbeleid

1. Inleiding

Visie onderwijs- en preventiebeleid

2. Wat doen we in Weert

a. Generiek - Voorschools, Primair en Voortgezet Onderwijs

b. Selectief - Voorschools, Primair en Voortgezet Onderwijs

c. Indicatief - Voorschools, Primair Onderwijs

3. Resultaat tot nu toe

4. Uitbreiding aanbod op basis van:

a. Uitbreiding OAB activiteiten voor 2-12 jarigen met een onderwijsachterstand

b. lokaal onderwijs en preventiebeleid aanvullend op onderwijsachterstand, ook voor 12+

c. Experimenteerruimte

d. Maatschappelijke stages

5. Tot slot

Bijlagen:

a. Resultaat van investering in jonge kind, parabool van Heckman

b. Bevindingen Unicef rapport "an unfair start"

Kernbegrippen OAB en preventief jeugdbeleid

Niet medicaliseren, maar normaliseren.

Sterke basisvoorzieningen.

Vroegtijdig steunen.

Uitgaan van kracht en eigen netwerk van ouders.

Focus op beschermende factoren i.p.v. op problemen.

Positieve Gezondheid, Taal, Cultuur, Diversiteit, Duurzaamheid.

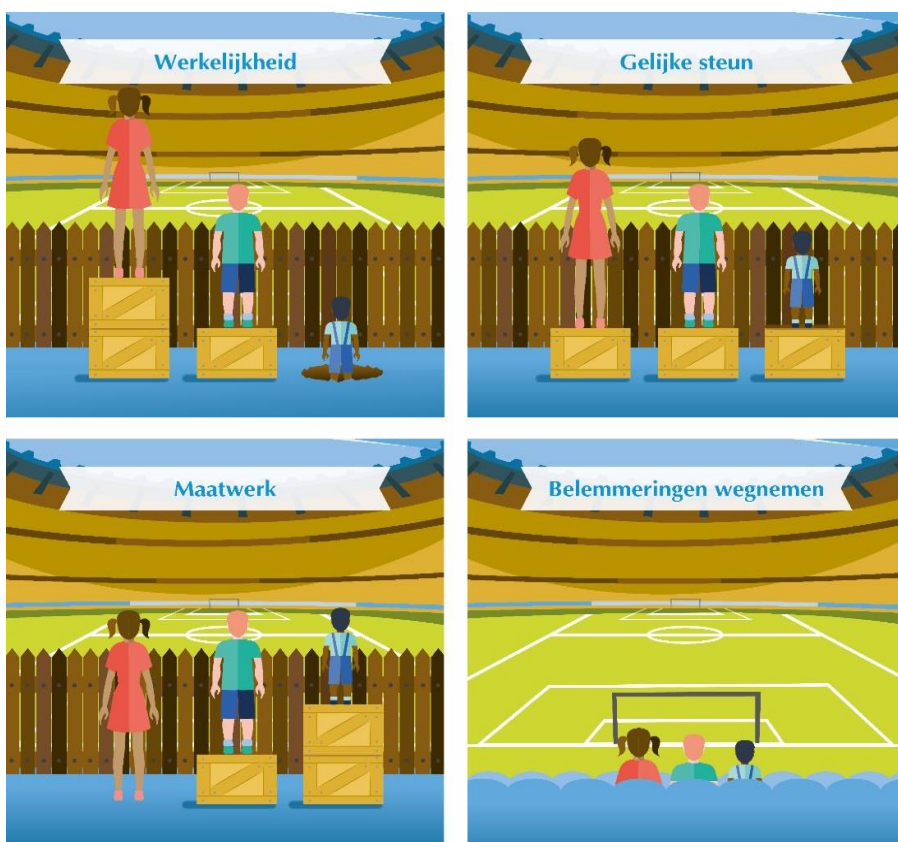
1. Inleiding

Vanaf 2002 kregen gemeenten extra taken en rijksbudget ter voorkoming van onderwijsachterstanden. In 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor participatie, Wmo en de jeugdhulp. Hierdoor werd gemeentelijk beleid van nog groter belang voor de toekomst van jeugdigen.

De gemeente Weert is actief in onderwijsachterstandenbeleid en preventief jeugdbeleid. We zien als nabije overheid wat jeugdigen vragen en ervaren de gevolgen als het misgaat. 0-25 jarigen vormen een kwart van de bevolking van Weert. Met de meesten gaat het goed.

Een samenleving met een zo klein mogelijk verschil tussen kansarm en kansrijk, biedt voor alle groepen een hogere levenskwaliteit. Voor kansarmen: meedoen en minder overerving van een lage sociale status. Voor kansrijken: minder maatschappelijke onrust en sociale lasten.

Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal onderwijs en jeugdbeleid richt zich op een inclusieve samenleving en gelijke kansen voor iedereen. ¹

Onderwijsachterstandenbeleid OAB in relatie tot preventie richt zich op:

- Bieden van kansen aan jeugdigen om zich te ontwikkelen tot actieve en zelfredzame volwassenen die (op eigen kracht) participeren in onze maatschappij.
- Wegnemen van belemmeringen (in opvoeden en opgroeien) voor kinderen met in potentie dezelfde capaciteiten.
- Bieden van een positieve omgeving/netwerk om te voorkomen dat problemen ontstaan.

¹ <https://www.gelijke-kansen.nl/>

Onderstaande **5 criteria** zijn volgens ervaring van het CBS een betrouwbare voorspeller van een risico op onderwijsachterstanden en afhankelijkheid van jeugdhulp:

- **Opleidingsniveau ouders**
- **Herkomst**
- **Verblijfsduur moeder in Nederland**
- **Wel of niet in schuldsanering**
- **Gemiddeld opleidingsniveau van moeders op school**

	<u>totaal</u> aantal kinderen 2,5 jaar t/m eind basisschool excl. speciaal basisonderwijs	<u>absoluut</u> aantal kinderen met CBS indicatie risico op achterstand	<u>relatief</u> % kinderen met risico op achterstand	Nederland
Weert	4270	695 waarvan 115 peuters	16 %	15 %

Weert ontving vanaf 2011 € 400.000 onderwijsachterstandenbudget.

Op basis van de CBS criteria stijgt dit in 2019 naar € 1.1 miljoen en structureel naar € 1.3 miljoen in 2020 en verder. In deze notitie wordt beschreven waarvoor **bestaand en nieuw budget wordt ingezet** in relatie tot ander budget.

Lokaal onderwijs(achterstanden)beleid is een belangrijk onderdeel van **preventief jeugdbeleid**. Met nadruk op de leeftijdsgroep van 2-12 jaar omdat daar de meeste onderwijswinst op lange termijn behaald wordt. Elke euro die in kwetsbare, jonge kinderen wordt geïnvesteerd, rendeert twee tot acht maal.² Kinderen worden zelfstandiger, minder afhankelijk van jeugdhulp en uitkeringen en komen minder in aanraking met criminaliteit, ongezond en ongewenst gedrag. Daarmee draagt preventief jeugdbeleid bij aan armoede-, gezondheids- en veiligheidsbeleid.

Onze **Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd ROJ** richt zich op het versterken van de kracht van jeugdigen en ouders, door een breed, preventief aanbod voor de jeugdige en zijn gezin, passend bij behoeften en talenten die er zijn. We bieden maatwerk voor jeugdigen van 2-23 jaar die vanuit ongelijke kansen ondersteuning nodig hebben. Ketenpartners jeugd werken vanuit een basishouding van samenwerken, verbinden en eigenaarschap.

Basis voor succes: de langdurige investering in een **gezamenlijke, constructieve basis** met ouders, met interne en externe partners voor jeugd, WMO en participatie. Er is een sterke regie van de gemeente met een positieve overlegcultuur, solidariteit en waardering voor vakmanschap.

De focus ligt niet alleen op cijferresultaten, maar ook op andere waarden als kwaliteit en talentontwikkeling.

Ketenpartners doen al jaren meer dan verplicht is; de bedoeling en belang van het kind gaan boven het systeem. Ze tonen lef en een proactieve houding, leveren inzet en budget. Kinderopvang, jeugdpreventie en onderwijsbeleid blijven in beweging; vanuit een sterke samenwerkingsbasis is er een proactieve houding in een hectische samenleving.

Het lokale onderwijs- en jeugdbeleid sluit aan bij het in ontwikkeling zijnde overkoepelend **Plan Sociaal Domein MiddenLimburg-West (jeugd, Wmo en participatie)** en de preventie-arrangementen jeugd voor Midden-Limburg. Waar nodig werken we regionaal samen, met ruimte voor lokale inkleuring.

De ambities voor onderwijsbeleid en jeugdpreventie op pagina 2 passen naadloos in het sturen op 4 maatschappelijke effecten in het Plan Sociaal Domein Midden Limburg-West. Alle ketenpartners jeugd blijven samen inzetten op:

1. Vergroten van zelfredzaamheid van jeugdigen en hun ouders
2. Meer jeugdigen en hun ouders doen mee, inclusieve samenleving
3. Jeugdigen en hun ouders krijgen beter passende ondersteuning, zo **preventief** mogelijk, zo kort als mogelijk en zo lang als nodig
4. Versterken van de samenredzame maatschappij

Deze notitie gaat over het intensiveren van bestaand en bewezen effectief beleid. Voor de gewenste transformatie in het sociale domein is het verder versterken van preventie, van netwerken en basisvoorzieningen een basale voorwaarde. Deze transformatie is reeds ingezet vanaf zeer jonge leeftijd en vanuit de overtuiging dat een goede start in een gezonde omgeving meer oplevert dan herstel achteraf kan compenseren.

² Zie bijlage 1 parabool van Heckman Return of Investment in Human Capital

2. Wat doen we in Weert:

We zetten onderwijsbeleid in vanuit 3 samenhangende invalshoeken:

- Generiek: toegang tot sterke basisvoorzieningen/wegnemen van belemmeringen voor allen
- Selectief: gerichte acties bij kinderopvang en scholen met veel doelgroepkinderen
- Indicatief: extra individuele hulp naar aanleiding van een concrete vraag

a. Generieke preventie: Weert heeft sterke voorzieningen (toegang en kwaliteit) vanuit principiële keuzes:

1. Brede toegang tot goede peuteropvang, waaronder formeel 5 locaties met extra VVE (voor- en vroegschoolse educatie). In de praktijk zijn bijna alle medewerkers VVE geschoold. Hierdoor kunnen peuters in hun eigen wijk naar de heterogene opvang.
2. Inclusieve in plaats van separate risicoaanpak, mix van belasting- en gemeenteplekken.
3. Vertrouwen, talentontwikkeling, positieve gezondheid, in plaats van probleemgerichtheid.
4. Er is niet gekozen voor algemene wijkteams. Centrum voor Jeugd en Gezin, JGZ en welzijnsinstelling gaan naar locaties waar **kinderen** verblijven. De gemeente faciliteert gerichte, extra steun waar nodig.

b. Selectieve preventie:

In de regionale ontwikkelingsagenda jeugd (ROJ) zijn afspraken en activiteiten van alle ketenpartners voor kwetsbare jeugd vastgelegd; met een doorgaande lijn van voorschools naar primair en voortgezet onderwijs.

b.1. Selectieve Preventie Voorschools (Peuteropvang)

Alleen voor kinderen van werkende en studerende ouders is er recht op kinderopvangtoeslag van de belastingdienst. Om de hierdoor ontstane kansengelijkheid en segregatie te verminderen, heeft de rijksoverheid gemeenten opgedragen te zorgen voor kinderopvang voor alle peuters.

Vanaf 2020 moeten gemeenten **16 uur opvang** per week aanbieden voor 2,5 tot 4 jarigen zonder recht op toeslag en met een risico op een (taal)achterstand. Aanvullend op de belastingplekken dienen er **gemeenteplekken** te zijn. Gemeenten ontvangen hiervoor een hogere rijksbijdrage.

Veel gemeenten hebben moeite met de organisatie hiervan en er dreigt uitval van de doelgroep; soms mogen peuters pas later starten of wordt er strenger gescreend.

Weert heeft al vanaf 2011 breed toegankelijke kinderopvang: alle peuters zonder toeslag kunnen gebruik maken van een gemeenteplek van 2 dagdelen van 5,5 uur; 11 uur per week. Ze mogen starten met **2** jaar.

Niet alleen het consultatiebureau mag indiceren op taalachterstand (bezoek duurt maar 15 minuten), maar ook de pedagoog van de kinderopvang. De kinderopvang ziet de peuters twee morgens per week in de groep. Peuters met een indicatie krijgen een extra gratis derde **dagdeel voorschoolse educatie VE**. Het aanbod voor hen is niet 16 maar zelfs 16,5 uur per week.

Vanaf 2018 zijn gemeenteplekken in Weert gelijk aan belastingplekken; dus niet 40 maar **52** weken open. Zo zijn alle plaatsen onderling uitwisselbaar en ontstaat een voor iedereen leerzame mix én optimale bezetting; geen aparte opvang voor gemeenteplekken, maar bewust gebruik maken van reguliere opvang. Kinderen met een risico op een taalachterstand vallen niet terug, maar krijgen net extra aanbod in de lange zomervakantie.

In 2019 is het aantal gemeentedagdelen van 230 verhoogd naar 275. En er start een peutergroep bij bs Moesel. Wekelijks wordt er **1.512 uur** peuteropvang geboden voor ongeveer 100 peuters; dit is **78.650** uur op jaarbasis.

Verder is er subsidie verleend voor de **hogere kwaliteitseisen** (leidster/kindratio, HBO-er op de groep) en voor ondersteuning van ouders die moeite hebben met de complexe toeslagregeling van de belastingdienst.

Er is **afstemming tussen OCSW en WIZ** bij ingewikkelde situaties (ouders met flexcontracten, inburgeraars met wisselende roosters) en bij kinderopvang voor ouders met psychische, lichamelijke of financiële problemen.

“If a community values its children, it must cherish their parents”

Ouderparticipatie op de opvang.

Op het consultatiebureau, met persoonlijke brieven van de gemeente en door huisbezoeken van Punt Welzijn worden ouders zeer actief geïnformeerd over peuteropvang. De aanvraag voor een gemeenteplek is bewust simpel, meestal kan de peuter binnen een week starten. Ouders met een gemeenteplek worden “verplicht” deel te nemen

aan ouderactiviteiten van Punt Welzijn. Effecten zijn: direct *contact* tussen ouders en professionals, leren door (na)doen, delen van informatie, er kan positief worden bijgestuurd en ouders kennen en versterken elkaar.

b.2. Selectieve preventie Primair Onderwijs Schakelklassen op basisscholen

Weert subsidieerde *deeltijdschakelklassen* op basisscholen met veel leerlingen met een risico op een onderwijsachterstand. 90 leerlingen van groep 1 en 2 krijgen elke week 8 uur extra taalaanbod (vroegschoolse educatie). Daarnaast zijn er waar nodig aanvullende taalactiviteiten op scholen.

Vanaf schooljaar 2018-2019 zijn de bestaande zes schakelklassen uitgebreid met twee schakelklassen (Meerderweert en Eduquaat) vanwege de toename van vluchtelingenkinderen.

Er start een IOBKgroep (in ontwikkeling bedreigde kleuters) bij sbo Het Palet.

Op basis van de jaarlijkse ROJ-aanvragen van Eduquaat en Meerderweert is subsidie verleend voor o.a. deelname aan de zomerschool, voor naschoolse arrangementen bij basisscholen met veel kinderen met een risico op een achterstand en voor de vorming van Integrale Kindcentra/samenwerking kinderopvang en primair onderwijs.

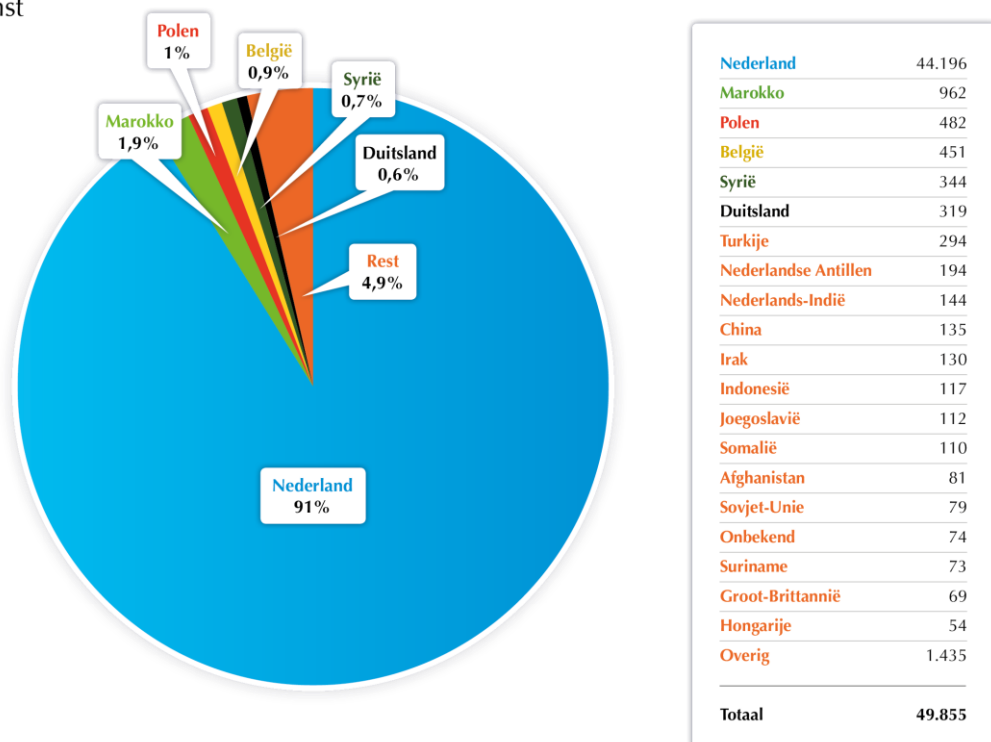
Ouderparticipatie op school

Ouderparticipatie bij schakelklassen en overige taalprojecten. Het effect van extra taalondersteuning wordt versterkt als ouders actief betrokken zijn bij het aanbod van het onderwijs. Er is een win-winsituatie: doordat ouders hun kind helpen, leren ze zelf de taal sneller én weten ze waar ze terecht kunnen met vragen.

Het eerste contact is kennismaking en niet zoals vaak: een zorggesprek. Vanuit een positieve basisrelatie wordt bij lichte vragen veel bereikt. Kind en ouders staan open voor een steuntje in de rug, zodat zwaardere problematiek en vooral stigmatisering wordt voorkomen. *Opvoedondersteuners* van Punt Welzijn, de CJG en GGD verzorgen ouderbijeenkomsten op kinderopvang en scholen. Ze verstrekken gratis informatie en advies.

Tendens: in 2002 werd door voornamelijk Marokkaanse en Turkse ouders vooral passief geluisterd naar de uitleg hoe “we het hier in Nederland geregeld hebben”. Daarna werd de groep ouders steeds diverser en mondiger. Iedereen levert vanuit zijn of haar achtergrond inbreng. Het is van belang te onderkennen dat het niet meer gaat over aanpassen aan de gevestigde massa, maar om over en weer zoeken naar gezamenlijke doelen (*diversiteitsdenken*).

Land van herkomst

b.3. Selectieve preventie Voortgezet Onderwijs en doorgaande lijn

Het voortgezet onderwijs krijgt subsidie voor naschools aanbod voor leerlingen van het praktijkonderwijs, voor screening op dyslexie, voor ondersteuning in klassen die aandacht vragen. En voor scholing in het kader van “klaar voor de toekomst”.

De Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd is een hulpmiddel voor versterking van de doorgaande lijn en het vasthouden aan de gezamenlijke visie, doel en gewenste effecten. Er is aandacht voor de schakelmomenten: wel/niet naar peuteropvang, overdracht peuteropvang naar primair onderwijs en overgang van groep 8 naar het voortgezet onderwijs. Vanuit onderwijsachterstandenbeleid is er subsidie voor een warme overdracht van kwetsbare kinderen.

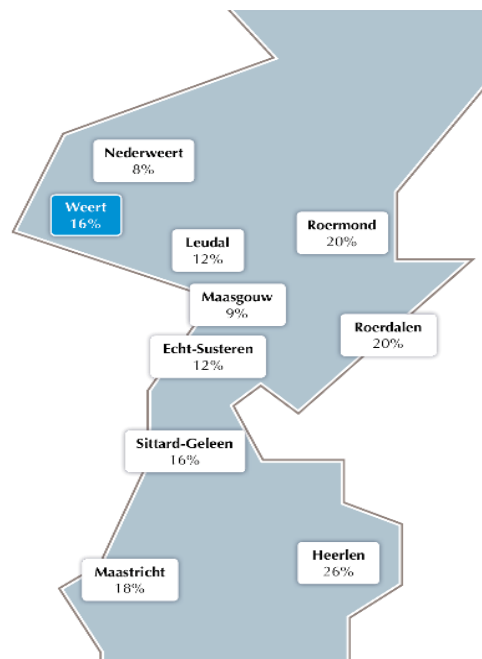
c. *Indicatieve preventie:*

Peuters met een gemeenteplek peuteropvang, krijgen bij een risico op een taalachterstand een indicatie van het consultatiebureau en/of de kinderopvang. Op basis daarvan krijgen ze een gratis 3^e dagdeel voorschoolse educatie. Kinderen met ouders in de schulddienstverlening krijgen 3 gratis dagdelen.

Primair Onderwijs: Kleuters met een taalachterstand krijgen 8 uur per week extra taalaanbod in de schakelklassen en/of nemen deel aan de overige taalprojecten als "samen leren, samen spelen".

Met externe subsidies worden "Tel mee met Taal" ouder/kind groepen georganiseerd voor laaggeletterde of anderstalige kinderen en hun ouders.

Kinderen met risico
onderwijsachterstand - Weert t.o.v.
andere Limburgse gemeenten

3. Resultaten van ingezet beleid:

Er is veel (inter)nationaal onderzoek gedaan naar de lange termijn effecten van Voor- en Vroegschoolse Educatie VVE. De uitkomsten waren soms tegenstrijdig. Maar inmiddels wordt erkend: "JA, VVE heeft resultaat".

Het gaat daarbij niet zozeer om de beste methode, maar om brede **toegang** tot VVE-peuteropvang. De grootste meerwaarde wordt behaald doordat risicopeuters vanaf jonge leeftijd mogen méédoen, in plaats van te worden uitgesloten van basisvoorzieningen. De periode van 2-6 jaar is essentieel voor de ontwikkeling van het brein en gedrag. In die jaren leren kinderen het meeste van hun hele leven. Eenmaal ontstane achterstanden kunnen slechts zeer moeizaam worden ingelopen en leiden tot vervolgschade op andere leefdomeinen.

Op lokaal niveau monitoren we in halfjaarlijkse bijeenkomsten met vertegenwoordigers van kinderopvang en primair onderwijs de (positieve) effecten van het extra aanbod en de ruime openstelling van peuteropvang. Kinderen krijgen wekelijks een ruimer taalaanbod. En in plaats van terugval in vakanties wordt in kleinere, heterogene groepen extra ontwikkelingsvoortgang geboekt.

Weert heeft goed zicht op en een **hoog bereik** in de peuteropvang. In april 2017 waren er 926 peuters:

- 735 met belastingtoeslag gingen naar een kinderdagverblijf
- 185 met belastingtoeslag gingen naar gastouders
- 102 kregen een gemeenteplek van 2 dagdelen van 5,5 u per week, waarvan 30 een extra gratis derde dagdeel.
- **1022 totaal**. Dit is hoger dan het werkelijke aantal.
Dat komt doordat sommige peuters zowel naar een kinderdagverblijf als naar een gastouder gaan.

Toch blijven leerkrachten helaas melden dat er peuters instromen met een zwakke taalbasis. Enerzijds is dit het gevolg van grotere **migratiestromen** in Nederland en het gegeven dat vooral allochtone (seizoens)arbeiders meer gebruik maken van flexibele **gastouderopvang** dan van kinderdagverblijven. Anderzijds lijkt het voor laagopgeleide, autochtone ouders die stress ervaren vanwege flex-contracten en een laag inkomen, soms lastig om voldoende ontwikkelingsgerichte aandacht aan hun kind te geven. Op basis van deze informatie streven we niet naar aanpassing van het kind aan het systeem, maar blijven we onze activiteiten en ondersteuning steeds bijstellen.

In de afspraken over voor- en vroegschoolse educatie is opgenomen dat (de **stijging van**) **het taalniveau** wordt gemonitord. In de verantwoording van de jaarlijkse subsidie en evaluatie van de schakelklassen worden hierover door de leerkrachten positieve resultaten gemeld.

Ministerie, onderwijsinspectie en Sardes/Oberon/CED noemen het achterstandenbeleid van Weert als **voorbeeld** voor andere gemeenten vanwege de brede doelgroep en actieve ouderbenadering.

Zie ook de site www.goab.eu voor het artikel: "16 uur peuteropvang? Weert ging u voor."

Recente **inspectierapporten** van kinderopvang en scholen met een hoog % risicoleerlingen oordelen zeer positief: ook hier "voldoende tot voorbeeld voor anderen". Dit laatste wederom voor de actieve samenwerking met ouders.

De **citoscoringen** in Weert zitten rond het landelijk gemiddelde, ook op scholen met veel risicoleerlingen.

In Weert stromen relatief meer kinderen door naar een **hogere vorm van voortgezet onderwijs** (53,5 %) dan landelijk (48,1 %).

Het team leerplicht/RMC meldt al jaren een **lage schooluitval** op het voortgezet onderwijs.

De **slagingspercentages** van onze scholen voor voortgezet onderwijs zitten steeds rond 98 %.

Onze regio kent helaas van oudsher een hogere verwijzing naar speciaal onderwijs en meer gebruik van jeugdhulp. Onderzoek van het Nji wijst echter voor Weert op een **positief beeld van gebruik van jeugdhulp** ten opzichte van omliggende gemeenten, op basis van de ingeschatte hogere risico's.

Op de overzichten hierna wordt aangegeven wat we tot nu deden en wat we o.b.v. bestaande en gewenste resultaten extra gaan doen, inclusief de toelichting hierop. Jaarlijks wordt in de subsidievoorstellen kinderopvang en ROJ concreet ingegaan op activiteiten en bijbehorende bijdragen.

Rijksbudget OAB Bestaand en nieuw	0-4 jaar (toeleiding) kinderopvang	4-12 jaar school's nadruk 4-6jaar	12+ VO
Gezamenlijke afspraken in ROJ met alle ketenpartners Jeugd	Inclusieve kinderopvang, samen peuters met en zonder toeslag	Doorgaande lijn: overdracht alle peuters naar PO, VVE warme overdracht	Extra budget overdracht primair > voortgezet onderwijs
Generiek basisvoorziening	JGZ screent alle 0-4 jaar op taalachterstand	Ondersteuning IKC vorming Afstemming kinderopvang PO	Extra budget overdracht primair > voortgezet onderwijs
Hoge kwaliteit kinderopvang. Niet enkel VVE pn-ers geschoold, maar allemaal Ook niet VVElocaties, goed aanbod	2x per jaar samen overleg Kinderopvang PO gemeente PW JGZ	Deskundigheidsbevordering Ondersteuning in klassen (zorg)	Deskundigheidsbevordering Ondersteuning in klassen (zorg)
Vanaf 2019 Extra HBO-er op de groep, kwaliteitsimpuls en scholing	Extra budget voor samenwerking Kinderopvang, school, wijk, welzijn	Werkgroep klaar voor de toekomst Basishouding Eigenaarschap	Werkgroep klaar voor de toekomst Basishouding Eigenaarschap
Gemeenteplekken 52 weken open Plekken uitwisselbaar In vakantie taalbad i;p.v. terugval	Vanaf 2020: Maatschappelijke stages Innovatie	Maatschappelijke stages Innovatie	Maatschappelijke stages Innovatie
Selectief voor risicogroep Voor peuters zonder belastingtoeslag: 72 gemeenteplekken van 11 uur per week; 30 gemeenteplekken van 16,5 uur per week; 52 weken per jaar	Voor 90 kleuters met taalachterstand: 6 schakelklassen met 8 uur extra taal per week	Jongerenwerk PRO praktijkonderwijs	Jongerenwerk PRO praktijkonderwijs
Ter vergroting bereik peuteropvang risicokind: N.a.v. signaal JGZ of brieft gemeente: 165 huisbezoeken en toeleiding peuteropvang door opvoedondersteuners Punt Welzijn	Voor ouders en peuters met taalrisico: 155 bijeenkomsten door Punt Welzijn voor 55 ouders en 69 kinderen op 7 locaties kinderopvang/basisschool	Dyslexiescreening	Dyslexiescreening

Rijksbudget OAB bestaand en nieuw	 0-4 jaar (toeleiding) kinderopvang	 4-12 jaar scholss nadruk 4-6jaar	 12+ VO
Brief gemeente aan ouders nonbereik	Project STAR (sportief team acceptatie respect) Keent	Meer projecten weerbaarheid, sociale vaardigheden	
Verplichte ouderactiviteiten bij gemeente- en VVE plekken	Meer projecten weerbaarheid, sociale vaardigheden	Vanaf 2019 - Meer inzet JOGG (gezond gewicht) en combifunctie gezond bewegen voor doelgroep	
Brede doelgroep 2-4 jaar	Ook kinderopvang mag indiceren voor extra taalaanbod	Vanaf 2019 - Meer buitenschoolse activiteiten voor 4-5 jarigen zonder toeslag	
Tijdelijk extra handjes en expertise in groep met hulpvraag	Vanaf 2019 - Verhoging budget IKC/Brede School/Wijk	Vanaf 2019 - Verhoging budget IKC/Brede School/Wijk	
Vanaf 2019 Uitbreiding 230 naar 275 dagdelen Hogere kwaliteitseisen	Extra schakelklas 15 vluchtelingen Meerdenweert en 15 leerlingen kopklas Eduquaat	Extra schakelklas 15 vluchtelingen Meerdenweert en 15 leerlingen kopklas Eduquaat	
Peuteropvang bs Moesel	Deelname zomerschool 10 lln	Extra groep IOBK bij SBO Palet	
Indicatief individu	Gratis toegang kind van ouders in schuldsanering	Vanaf 2019 - 10 lln extra zomerschool	

4. Uitbreiding

a. *Uitbreiding OAB activiteiten: specifiek voor 2-12 jarigen met een onderwijsachterstand*

Bestaande activiteiten (p 8 en9) in de wijken met risicoleerlingen worden gehandhaafd en [geïntensiveerd](#).

Medio 2019 starten we met “[Buitenschoolse Opvang BSO voor Iedereen](#)” voor 4-5 jarigen met een risico op een onderwijsachterstand/zonder recht op kinderopvangtoeslag. Hiervoor is een subsidie van € 71.000 op jaarbasis nodig. In het kader van positieve versterking en talentontwikkeling worden BSO-activiteiten aangeboden op het gebied van taal, positieve gezondheid, cultuur, muziek en techniek, diversiteit en duurzaamheid.

Voor het slagen van “BSO voor iedereen” is er intensieve, interne [afstemming met armoede- en gezondheidsbeleid](#) (inzet van combifunctionarissen).

Structureel wordt een gedeelte van de extra rijksbijdrage OAB verleend voor BSO voor iedereen en voor de inzet van combifunctionarissen; te weten € 20.000 voor de taalcoach en € 55.000 voor inzet van combifunctionarissen op scholen met veel gewichtenleerlingen.

Vanaf 2020 gaan we uitbreiden naar méér locaties. Daarnaast wordt de leeftijdsgrens verhoogd (zo mogelijk naar 12 jaar). Daardoor kunnen meer kwetsbare kinderen meedoen. Ze krijgen kansen op talentontwikkeling en we verminderen de kloof tussen kansarm en kansrijk. Het benodigd [extra subsidie voor BSO](#) op meer locaties en ophoging van de leeftijdsgrens kan oplopen tot € 350.000 of meer.

Omdat een aantal peuters met een risico op een taalachterstand gebruik maakt van gastouderopvang, gaat de GGD [gastouders](#) scholen over Voor- en Vroegschoolse Educatie.

We blijven bij de landelijke overheid aandacht vragen voor vervanging van het complexe kinderopvangtoeslagsysteem door [vrije toegang tot peuteropvang](#). De Kinderombudsman en vaste kamercommissie onderwijs zijn kritisch over de toeslagregeling van de belastingdienst. Elders in het land zijn sommige ouders onterecht met schulden en ontzegging van toegang geconfronteerd. Voorlopig zullen we echter ouders moeten blijven helpen in het complexe toeslagstelsel.

In 2018 hebben CJG en Mutsaersstichting een [workshop over traumaverwerking en basisveiligheid](#) bij vluchtelingen-kinderen verzorgd voor alle medewerkers van de kinderopvang.

Deze zal ook worden aangeboden aan leerkrachten van het basisonderwijs.

Daarnaast wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van [externe financieringsmogelijkheden](#) voor aanvullende taalactiviteiten met subsidie van de stichting Lezen en Schrijven, provincie of ministerie van onderwijs.

Weert neemt deel aan de landelijke klankbordgroep OAB, de expertisekring OAB Zuid Nederland en STERK VVE gemeenten. Verder sluit Weert op verzoek op 2 juli aan bij de [Gelijke Kansen Alliantie](#) van het ministerie van onderwijs (met ondersteuning van provincie Limburg). Dit kan leiden tot extra bijdragen.

Waar dit kansen biedt voor verdere intensivering van OAB activiteiten, wordt hier actief op ingespeeld.

b. *lokaal onderwijs en preventiebeleid aanvullend op onderwijsachterstand, ook voor 12+*

Lokaal onderwijs- en preventiebeleid heeft een sterke relatie met armoede- en gezondheidsbeleid. Denk aan inzet van combinatiefuncties. Investerings op dit vlak komt de doelgroep van onderwijsachterstanden ten goede.

Naast opbrengsten op onderwijsgebied zijn er bijkomende positieve resultaten.

Alle kinderen mogen meedoen en worden gemixt; [segregatie en afdrijven](#) van de groep wordt voorkomen.

De gemeente heeft een [werkgroep “opvallend gedrag”](#) ingesteld. Daarin werd breed gekeken naar de oorzaak en aanpak van pesten, criminaliteit, angst en depressie, radicalisering en polarisatie. Sleutelfiguren uit kinderopvang, onderwijs, welzijnsinstelling, CJG en welzijnsinstelling hebben een waardevolle bijdrage geleverd. Op basis van hun kennis en praktijkervaring hebben ze aangegeven dat de belangrijkste factoren voor het voorkomen van opvallend (ongewenst) gedrag zijn:

- hechting met leeftijdsgenoten en volwassenen
- erbij horen en gezien worden
- plezier beleven aan activiteiten, succeservaringen delen

We gaan ervan uit dat de vanuit onderwijsachterstanden gesubsidieerde “BSO voor iedereen” ook effecten heeft op het voorkomen van opvallend of ongezonder gedrag.

Vanuit **jeugdpreventie** zijn we in een vergevorderd stadium om de reguliere buitenschoolse opvang door middel van extra begeleiding, toegankelijk te maken voor een groep leerlingen van het speciaal onderwijs. In plaats van naar een zorgboerderij kunnen zij dan naar de BSO in hun eigen wijk. Voordelen zijn inclusie in plaats van segregatie en het voorkomen van vervolgschade.

c. Experimenteerruimte onderwijs

OAB-budget is gebaseerd op en bestemd voor achterstandsleerlingen van 2,5 jaar tot einde basisschool.

Lokaal budget kan voor alle leerlingen tot 23 jaar worden ingezet.

Naast inzet van rijks gelden voor onderwijsachterstanden en lokaal onderwijsbudget heeft de gemeenteraad € 250.000 beschikbaar gesteld voor **experimenteerruimte** en maatschappelijke stages.

Voor de experimenteerruimte wordt een actieve aanpak ingezet: de wethouder van onderwijs bezoekt scholen om ter plekke het gesprek aan te gaan en goede voorstellen te horen.

Concreet kunnen alle **leerlingen, ouders en leerkrachten** voorstellen indienen om nieuwe paden in te slaan en onderwijs te laten meebewegen met de snel veranderende samenleving. Om ruimte te bieden voor creativiteit worden slechts beperkte kaders aangegeven; bijvoorbeeld:

- Activiteit krijgt bij voorkeur naast bijdrage gemeente ook bijdrage en/of commitment van het schoolbestuur.
- Activiteit ontvangt maximaal eenmalig € 25.000
- Activiteit leidt niet tot vergroting van kansenongelijkheid.
- Activiteit botst niet met uitgangspunten van de ROJ en preventief jeugd beleid

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de provinciale subsidieregeling “bevordering economie en concurrentiekracht”. Schooldirecties en schoolbesturen kunnen daarnaast een beroep doen op subsidies op basis van de educatieve agenda van de provincie.

Voor de experimenteerruimte worden regels opgesteld, rekening houdend met bestaande “subsidieregels kinderopvang en onderwijs” en de Algemene Subsidieverordening.

Deze regels worden eind 2019 voorgelegd aan de gemeenteraad.

d. Maatschappelijke stages

Maatschappelijke stages kunnen het gezichtsveld voor veel leerlingen verbreden. Voordelen zijn:

- bevordering van burgerschapsvorming
- ontdekken van de wereld buiten gezin en school
- betrokkenheid bij de maatschappij
- omgaan met verschillende normen en waarden
- oriëntatie op vervolg na middelbaar onderwijs
- oefenen met dragen van verantwoordelijkheid
- aandacht voor zingeving, voorkomen van eenzaamheid en depressie
- ondersteunen van verenigingen en instellingen die vrijwilligers nodig hebben

Leerlingen kunnen na gedegen informatie vooraf en met begeleiding tijdens en na de stageperiode op een veilige en vertrouwde manier stappen zetten buiten hun comfortzone. In overleg met voortgezet onderwijs en de welzijnsinstelling worden maatschappelijke stages opnieuw ingevoerd. Daarbij wordt onderzocht hoeveel middelen (van gemeente en onderwijs) nodig zijn om dit succesvol op te zetten en wat de effecten na afloop zijn.

Voor de start is een bijdrage van de gemeente beschikbaar. De periode 2019-2020 wordt gebruikt om te onderzoeken op welke wijze de maatschappelijke stage ingevoerd kan worden. Vervolgens zal de invoering vanaf aanvang schooljaar 2020-2021 plaatsvinden.

5. Tot slot

Voor de uitbreiding van alle extra activiteiten met het hogere onderwijsachterstandenbudget OAB, de plannen voor innovatie, maatschappelijke stages en deelname aan de Gelijke Kansen Alliantie wordt extra formatie ingezet.

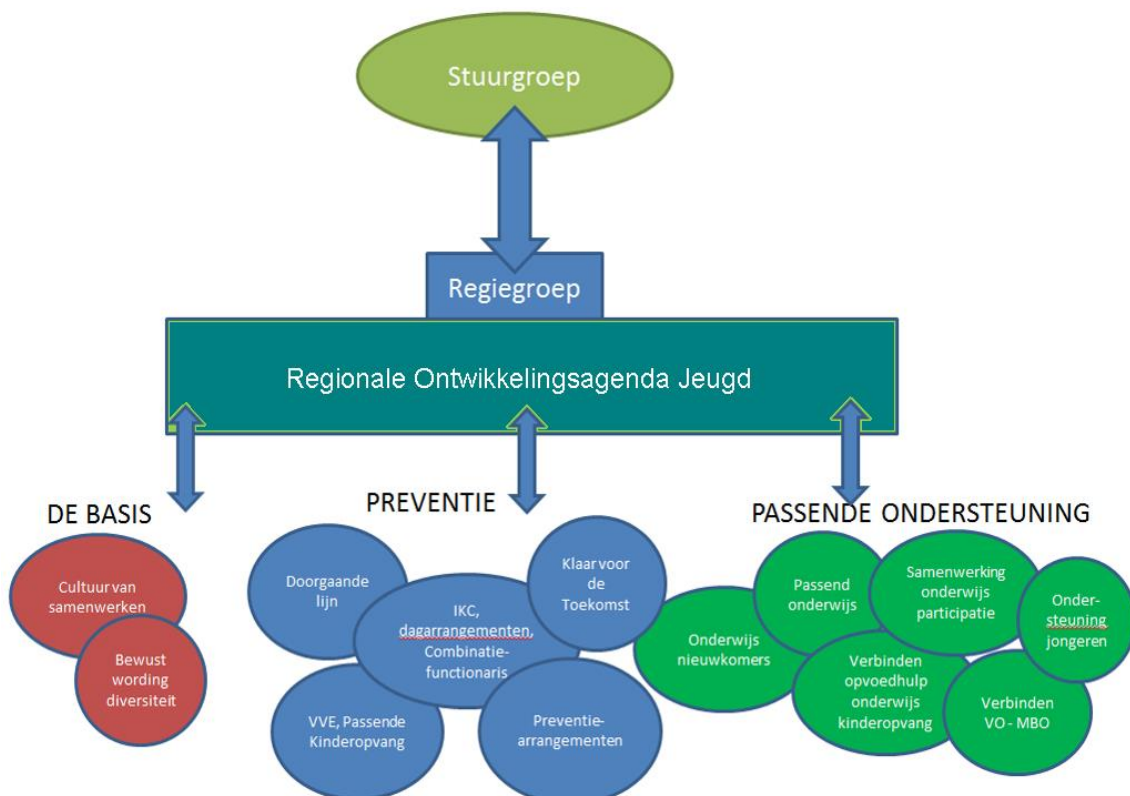
In het kader van aansluiting bij de Gelijke Kansen Alliantie worden 3 thema's aangedragen bij het ministerie.

1. Voorschools: good practice brede doelgroep en 52 weken openstelling
2. Schools: veelbelovend initiatief met BSO voor iedereen
3. Voortgezet Onderwijs: extra aandacht voor opstart initiatieven en kennisdeling over gelijke kansen.

De Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd (ROJ) staat aan de basis van de goede resultaten van diverse activiteiten. Deze wordt met vernieuwde energie opgepakt met alle partners, met aandacht voor de doorgaande lijn tot 23 jaar. Hieronder het brede spectrum aan thema's van de ROJ en de onderlinge samenhang ervan.

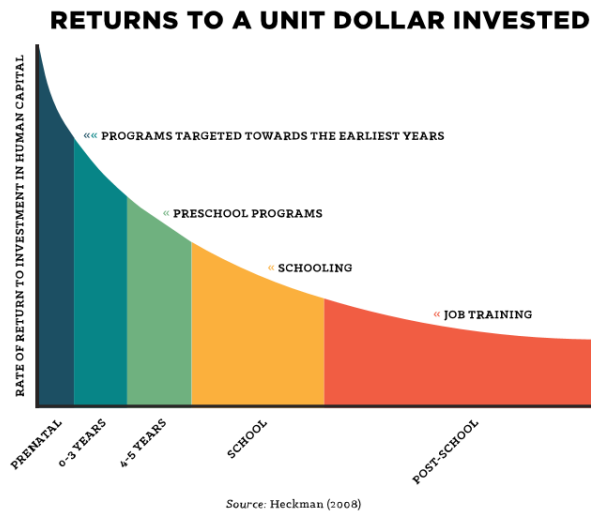
We blijven met alle ketenpartners in overleg over de resultaten van de (extra) activiteiten en zullen waar nodig bijstellen of intensiveren.

De voortgang en opbrengst hiervan worden periodiek aan de gemeenteraad medegedeeld.

Bijlagen:

Bijlage 1. Parabool van Heckman: return of investment in Human Capital.

Langdurig onderzoek door Heckman wees uit dat elke dollar die in het jonge kind werd geïnvesteerd, leidde tot 8 maal minder uitgaven aan jeugdhulp, criminaliteit, gezondheid etc. Deze onderzoeken zijn vaker uitgevoerd met wisselende uitkomsten. Maar onomstotelijk staat vast dat een investering in de meest leerbare periode van kinderen (tussen 2 en 6 jaar groeit het brein het meeste van het hele leven) meer oplevert dan het kost. Onderzoeken naar gebruik van jeugdhulp wijzen op bijkomende voordelen: als ouders en jeugd worden ondersteund bij lichte vragen/problemen, wordt grotere vervolgschade (voor zowel individu als maatschappij) voorkomen.

Bijlage 2: citaat uit Unicef rapport “un unfair start”. Aandachtspunt bij VO.

Uit het Unicef-rapport “un unfair start” blijkt dat Nederland als op 5 na rijkste land **het beste** scoort op Gelijke Kansen in de basisschoolperiode; op een **10 e plek** (middenmoot) staat bij voorschool, maar zakt naar **26 bij het voortgezet onderwijs**. Reacties op dit rapport nuanceren de uitspraken en ranking, maar vast blijft staan dat er aandacht nodig is voor de ongelijke kansen in het VO.

Als oorzaak wordt het systeem van categorale brugklassen en drempels voor het stapelen van diploma’s (o.a. hoge studieschuld) gezien, waardoor kinderen met een vmbo-start nagenoeg niet tot een HBO-niveau kunnen stijgen. Vooral voor jongens blijkt een vroege selectie negatief uit te vallen en ontstaan er verschillen doordat rijke ouders huiswerkbegeleiding inschakelen. Verder is er scepsis over de juistheid van de VO-adviezen.

De gemeente heeft geen rol in het VO- en studiefinancieringssysteem, maar kan in de aanloop naar de brugklas wel mogelijkheden voor talentontwikkeling bieden. Bijvoorbeeld subsidie voor een schakelklas groep 7-8 bij Markeent, waardoor migrantenkinderen een eerdere taalbasis krijgen vóór de selectie voor het voortgezet onderwijs.

In Weert biedt vmbo het Kwadrant samen met MBO Gilde een 6 jarige opleiding techniek om uitval na 4 jaar vmbo te verkleinen. Team leerplicht/RMC zorgt samen met het voortgezet onderwijs, contactpersonen van het CJG en jongerenwerk van Punt Welzijn al jaren voor een laag verzuim- en uitvalresultaat. Daarnaast zijn er ontwikkelingen voor het onderwijs van de toekomst, die de komende jaren met volle aandacht worden gevolgd en gestimuleerd. Hierover meer in een volgende raadsinformatiebrief.